

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 226/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Otom Salokym, Hlavná 94, Prešov, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 5/2016 z 27. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 6. marca 2017 sa [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených

základných práv a slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 5/2016 z 27. októbra 2016 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Predmetom dovolacieho konania bolo rozhodovanie o dovolaní sťažovateľa proti opravnému uzneseniu Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 41/2013, 2 Cob 42/2013, 2 Cob 79/2013-257 z 18. septembra 2015, ktorým opravil svoj rozsudok č. k. 2 Cob 41/2013, 2 Cob 42/2013, 2 Cob 79/2013-234 zo 16. januára 2014 v jeho záhlaví v časti označenia žalobkyne tak, že správne označenie žalobkyne je „[REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], s miestom podnikania [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]“; ostatné časti rozsudku krajského súdu ostali nezmenené. V súvislosti s vykonanou opravou krajský súd v odôvodnení opravného uznesenia uviedol, že „v písomnom vyhotovení rozsudku v časti označenia žalobkyne uviedol súd nesprávne [REDAKOVANÉ], namiesto správneho [REDAKOVANÉ]. K tejto chybe došlo z toho dôvodu, že toto nesprávne IČO uviedla žalobkyňa v žalobnom návrhu. Keďže v záhlaví rozsudku pri označení žalobkyne došlo k zrejmej nesprávnosti (nesprávne uvedené IČO), bolo potrebné túto nesprávnosť odstrániť vydaním opravného uznesenia.“. Prípustnosť podaného dovolania sťažovateľ odôvodňoval odňatím mu možnosti konať pred súdom podľa v tom čase účinného § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože podľa jeho názoru opravné uznesenie bolo vydané napriek tomu, že na to nebol dôvod, neboli splnené zákonné predpoklady na takýto postup a rozhodnutie krajského súdu a že „k takémuto návrhu“ sa nemal možnosť vyjadriť.

3. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku, keď vychádzajúc z právnej úpravy účinnej v čase podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné podľa § 239 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a že v dovolacom konaní neboli zistené vady konania uvedené v § 237 ods. 1 OSP vrátane sťažovateľom namietaného odňatia mu možnosti konať pred súdom [písm. f)], preto vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu neskúmal.

4. S uvedenými závermi najvyššieho súdu sťažovateľ nesúhlasí a v sťažnosti poukazuje na to, že hoci podaným dovolaním napádal „procesný postup súdu v rozpore s ustanoveniami OSP, to, že súdy zbavili žalobkyňu zodpovednosti za zle podanú žalobu, po právoplatnom skončení konania“, najvyšší súd sa ním „zaoberal iba celkom formalisticky, odmietol napraviť pochybenie v postupe súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktoré bezdôvodne pri vydávaní opravného uznesenia favorizovali žalobkyňu na škodu sťažovateľa, a svojim rozhodnutím dovolací súd v podstate pokračoval v takomto favorizovaní jednej strany sporu, porušil zásady spravodlivého procesu“. Podľa názoru sťažovateľa „porušenie práva na súdnu ochranu... spočíva najmä a práve v tom, že porušovateľ jeho dovolanie odmietol, pričom z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva arbitrárnosť pri rozhodovaní o dovolaní a o jeho obsahu a dôvodoch... Porušenie zásady rovnosti účastníkov vyplýva zrejým spôsobom z toho, akej neprimeranej a neprirodzenej právnej ochrany sa žalobkyňi dostalo nielen súdmi nižších inštancií, ale aj porušovateľom ak dovolacím súdom.“.

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bo alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

7. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016),

resp. Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania (strane sporu) poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo.

9. Jedným z takýchto dôvodov bolo (s účinnosťou do 30. júna 2016) aj odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, v súvislosti s ktorým ústavný súd judikoval, že ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09). Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

10. Ústavný súd v minulosti viackrát judikoval, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia

civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

11. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (m. m. I. ÚS 145/2010).

12. Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 3), avšak nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať.

13. Najvyšší súd v relevantnej časi odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že *„o vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva, ktoré jej právny poriadok priznáva... Pokiaľ dovolateľ namieta, že napadnuté opravné uznesenie bolo vydané napriek tomu, že na to nebol dôvod a neboli splnené zákonné predpoklady v zmysle § 164 O. s. p. na takýto postup, namieta nesprávne právne posúdenie zo strany odvolacieho súdu. Týmto postupom mu nemohla byť spôsobená ujma, ktorá by mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p... Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné. O taký prípad*

v prejednávanej veci nejde... Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že žalobkyňa návrh na vydanie opravného rozhodnutia nepodala, a preto žalovanému nebolo upreté právo sa k takémuto návrhu vyjadriť.“.

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd sa mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa proti rozsudku odvolacieho súdu neodmietol zaoberať, jeho dovolanie riadne preskúmal, a to nielen so zreteľom na ním uplatnené dovolacie dôvody (námietky), ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania, ale aj na ďalšie vady konania, ktoré však nezistil, preto následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom už citovanú judikatúru ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), porušenie ktorých sťažovateľ namieta, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. Z rovnakého dôvodu ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti judikoval, že rovnosť účastníkov súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania, ako aj iného civilného procesu) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov

je žalovaný (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Citované ustanovenie ústavy teda zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého, či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017